

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce, JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci **žalobce: D. S. E.**, zastoupen JUDr. Vladimírem Čarňanským, advokátem, Vodičkova 41, Praha 1, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 2. 2006, č. j. 28 Az 151/2004 - 53,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se odmítá**.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) svou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 28 Az 151/2004 - 53 ze dne 23. 2. 2006, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 2619/VL - 07 - K04 - 2004 ze dne 12. 10. 2004, jímž nebyl stěžovateli udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 a nebyly na něj ani vztaženy překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném ke dni rozhodování žalovaného, ve výroku, jímž nebyl udělen stěžovateli azyl (ve výroku o překážce vycestování bylo napadené rozhodnutí zrušeno).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že byl v rozsudku poučen o možnosti podat ve lhůtě dvou týdnů od doručení rozsudku kasační stížnost. Rozsudek, který mu byl doručen, byl však vyhotoven pouze v českém jazyce, který stěžovatel dle svých slov vůbec neovládá, a proto nevěděl, co tento dokument znamená. Soud přitom podle stěžovatele věděl, že český jazyk neovládá, proto mu ostatně v řízení o žalobě ustanovil tlumočníka. Stěžovatel se tedy domnívá, že bylo porušeno jeho právo na rovné postavení účastníka řízení ve smyslu ustanovení § 36 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“). S obsahem rozsudku včetně poučení byl totiž seznámen až dne 27. 4. 2006 svým advokátem. Stěžovatel proto požádal Nejvyšší správní soud, aby mu prominul zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti, neboť až do uvedeného dne existovala překážka, kvůli které kasační stížnost nemohl podat.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že napadený rozsudek krajského soudu byl stěžovateli doručen 23. 3. 2006. Dále ze spisu vyplývá, že kasační

stížnost adresovaná Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové byla stěžovatelem podána dne 5. 5. 2006.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), nicméně kasační stížnost nepodal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Podle ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s. musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, proti němuž směřuje. Tato skutečnost je, jak vyplývá ze samotné kasační stížnosti, je známa i stěžovateli. Stěžovatel však opomíjí skutečnost, že totéž ustanovení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) výslovně a bezpodmínečně stanoví, že zmeškání lhůty pro podání kasační stížnosti nelze prominout.

Toto kogentní ustanovení s. ř. s. nemůže prolomit ani stěžovatelův poukaz na to, že mu byl rozsudek doručen pouze v českém jazyce, a neměl tedy možnost seznámit se s poučením o nutnosti podat opravný prostředek (kasační stížnost) ve stanovené lhůtě. Stěžovatelův poukaz na možné porušení zásady rovnosti postavení účastníků řízení ve smyslu ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s. pro neznalost jednatelského jazyka je totiž lichý.

Otázkou překladů soudem zasílaných písemností se Nejvyšší správní soud již vícekrát ve své judikatuře zabýval. Ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s., na něž stěžovatel odkazuje, je úzce spjato s ustanovením § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), jež je třeba pro absenci zvláštní úpravy v s. ř. s. v souladu s ustanovením § 64 s. ř. s. použít přiměřeně. Stěžovatelova argumentace jinými slovy nastoluje právní otázku, zda je soud povinen v případě, že účastník řízení není mocen jednatelského jazyka, přistoupit k zasílání soudních písemností v jazyce účastníku srozumitelném.

Pokud jde nikoliv pouze o ustanovení tlumočnicka, ale přímo o vypracování soudní písemnosti v jiném jazyce než českém, prošla rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu jistým vývojem, který byl posléze usměrněn judikaturou Ústavního soudu, nicméně otázka jazyka vyhotovení rozhodnutí byla vždy nesporná.

Nejvyšší správní soud tak na jedné straně zaujal v rozsudku ze dne 21. 4. 2005, č. j. 2 Azs 52/2005 - 47 (srovnej www.nssoud.cz) právní názor, že ustanovením § 18 odst. 1 a 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. se na úrovni jednoduchého práva realizuje základní právo zaručené zejm. v čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod („*Kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočnicka.*“). Pokud jde o překlad soudních písemností, nikoliv tedy pouze o zajištění ústního styku účastníků a soudu, Nejvyšší správní soud vyšel v tomto rozhodnutí z názoru, že výše uvedené zásady ustanovování tlumočnicka se na případ překládání soudních písemností, které jsou doručovány účastníkům, uplatní v modifikované podobě, ovšem obdobně. Tento princip však výslovně vyloučil z aplikace na meritorní rozhodnutí.

Naproti tomu ve svém dřívějším rozsudku ze dne 31. 1. 2005, č. j. 2 Azs 255/2004 - 47 (srov. www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud dospěl k závěru restriktivnějšímu a konstatoval, že povinnost soudu ustanovit tlumočnicka podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. v souladu s gramatickým, teleologickým i systematickým výkladem vzniká pouze tehdy, pokud o to účastník požádá, dále dojde - li k ústnímu jednání, a pak pouze za situace, že účastník by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem, přičemž tato potřeba musí být zjevná a musí v řízení vyplynout sama, tedy aniž by byl soud nucen tuto potřebu aktivně zjišťovat. Konečně v tomto rozhodnutí Nejvyšší správní soud zastával názor, že ustanovení § 18 o. s. ř. ve spojení s ustanovením čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod směřuje především k situaci, kdy je nařízeno

ústní jednání, nikoliv k ostatním procesním situacím charakterizovaným písemným stykem s účastníky řízení. Toto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu tedy vylučuje jakýkoliv nárok účastníka na vyhotovování soudních písemností v jazyce jiném než českém, nejenom meritorních rozhodnutí.

Vzhledem k niterné ústavní vazbě ustanovení § 18 o. s. ř., kterou vyzdvihovala obě citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, je důležitým vodítkem pro další rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu judikatura Ústavního soudu. V této souvislosti je třeba poukázat na sjednocující stanovisko pléna Ústavního soudu Pl.ÚS st20/05 ze dne 25. 10. 2005. Při výkladu obsahu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod dospívá k závěru, že je třeba u tohoto ustanovení vyjít jak z gramatického výkladu, tak z výkladu logického, srovnávacího a výkladu teleologického. Gramatický výklad uvedeného ustanovení je podle Ústavního soudu zcela jednoznačný a svědčí pro nutnost tlumočení při **ústní** komunikaci účastníka řízení neovládajícího český jazyk se soudem. Nutnost překladu písemností ovšem gramatickým výkladem dovodit nelze. Logický výklad za použití argumentu a simili vede k témuž výsledku. To proto, že například obsah čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ač je omezen co do uplatnění toliko na trestní řízení, je co do rozsahu zaručeného práva srovnatelný s čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Přitom je zřejmé, že základní právo v těchto ustanoveních garantované sleduje stejný účel, za nějž lze označit fair proces nahlížený z aspektu **přímé komunikace** účastníka řízení (příp. obviněného) se soudem. Jinými slovy, i výklad teleologický svědčí pro výše nastíněný závěr. Rozsah základního práva na tlumočníka tak, jak byl svrchu vymezen, není, dle názoru Ústavního soudu, možné rozšiřovat za použití obecných ustanovení o fair procesu, jaké představuje čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. To proto, že právo na fair proces je naopak tvořeno komplexem dalších práv. Jsou - li tyto ústavněprávní procesní záruky výslovně uvedeny v ústavním pořádku, není důvodu, aby byly dovozovány z obecného ustanovení formou jeho konkretizace.

Stěžovatel tedy nepochybně podal kasační stížnost opožděně a Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje jeho námitce, že by tu byly jakékoliv okolnosti umožňující prolomit kogentní ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s., jež prominutí zmeškání lhůty pro podání kasační stížnosti vylučuje. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové musel odmítnout podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděně podanou, aniž se mohl zabývat důvodností kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť v případě odmítnutí návrhu - kasační stížnosti - nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o něm.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nej**sou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. února 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu

